

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Skierniewicach

**Dzieci z autyzmem -
- spróbujmy zrozumieć ich świat,
by je wspierać...**

Autyzm:

- jest to zaburzenie rozwojowe,
- na podłożu neurobiologicznym,
- należy do „całościowych zaburzeń rozwoju”,
- pojawia się we wczesnym dzieciństwie.

Objawy zaburzeń dotyczą:

- nieprawidłowości w rozwoju społecznym, zwłaszcza w zdolności do uczestniczenia w naprzemiennych interakcjach społecznych,
- deficytów i dysfunkcji w porozumiewaniu się – zarówno werbalnym, jak i niewerbalnym,
- występowania sztywnych wzorców zachowania, aktywności i zainteresowań.

Zaburzenia obserwowane w zachowaniu dzieci z autyzmem w sferze interakcji społecznych:

- ograniczone zdolności naśladowania,
- brak lub ograniczony kontakt wzrokowy,
- ignorowanie innych osób lub słabe reagowanie na ich obecność,
- brak zainteresowania zabawą społeczną,
- preferowanie samotności,
- małe zainteresowanie kontaktem fizycznym z inną osobą,
- zubożona mimika

Zaburzenia obserwowane w zachowaniu dzieci z autyzmem w komunikacji:

- opóźnienie lub brak rozwoju mowy,
- rzadkie wykorzystywanie gestykulacji do komunikowania się,
- nie tworzenie wspólnego pola uwagi,
- niezdolność do ukierunkowywania uwagi innych osób

Ograniczone, sztywne wzorce zachowania i zainteresowań:

- stereotypie ruchowe / przybieranie niezwykłej pozy,
- niewłaściwy sposób wykorzystywania przedmiotów
- nietypowa zabawa,
- przywiązanie do niezwykłych obiektów,
- niezwykle zainteresowania wzrokowe, nietypowe reakcje na dźwięki.

Dodatkowo, problemem są zaburzenia dotyczące odbioru bodźców zmysłowych:

- zmniejszona wrażliwość

lub

- nadwrażliwość

na bodźce wzrokowe, słuchowe, zapachowe, dotykowe.

Może to powodować tzw. *zachowania trudne* np. krzyk, ruchy stereotypowe (powtarzające się, bezużyteczne, często rytmiczne ruchy: kołysanie całego ciała, kręcenie i kiwanie głową, uderzanie w dłonie, itp.), rozdrażnienie, bronienie się przed dotykiem, itp.

Osoby z autyzmem wykazują brak zdolności do automatycznego rozpoznawania stanów umysłu innych ludzi (co wiedzą, co czują, czego chcą).

Efektem tego jest dezorientacja w sytuacjach społecznych, brak dostrzegania związków przyczynowo-skutkowych pomiędzy sytuacjami a zachowaniem innych ludzi.

Nieuwzględnianie faktu, że inni ludzie mogą mieć inną wiedzę, inne uczucia i dążenia, może powodować brak gotowości do dzielenia się własnymi przeżyciami, pragnieniami, uczuciami.

Może powodować zachowania dla innych przykre, mimo braku takich intencji.

Problemem dla osób z autyzmem jest fragmentaryczne postrzeganie świata, skupienie na szczegółach, a nie na całości.

Mają one także trudności w:

- inicjowaniu i podtrzymywaniu działań zmierzających do określonego celu,
- utrzymaniu koncentracji na zadaniu,
- zmianie kierunku uwagi zadaniowej.

Natomiast lepiej rozumieją i wyjaśniają funkcjonowanie świata nieożywionego.

Szczególne uzdolnienia osób z autyzmem, tzw. „wysepkowe” dotyczą:

1. Muzyki

Najbardziej powszechny jest talent do gry na pianinie. Wiele osób o wyjątkowych zdolnościach muzycznych potrafi perfekcyjnie wykonać usłyszane wcześniej utwory, czasami już po jednokrotnej prezentacji.

2. Sztuki

Prawdopodobnie ze względu na największą dostępność (które dziecko nie ma możliwości zabawy kredkami?) najczęściej zauważa się talent do rysunku. Szczególne zdolności artystyczne mogą dotyczyć również malarstwa, rzadziej rzeźby. Prace utalentowanych osób z autyzmem najczęściej zachwycają szczegółowością i precyzyjnym odwzorowaniem zapamiętanego obrazu.

3. Przetwarzania wzrokowo-przestrzennego

Pod tym określeniem kryją się zdolności związane z tworzeniem skomplikowanych konstrukcji, precyzyjnym mierzeniem dystansów bez użycia narzędzi czy rysowaniem szczegółowych map.

4. Działań matematycznych

Do najczęściej spotykanych umiejętności matematycznych należy wykonywanie błyskawicznych obliczeń w pamięci i wymieniania długich ciągów, np. liczb pierwszych.

5. Umiejętności kalendarzowych

Zdolności te są dość podobne do matematycznych, ale ograniczają się do obliczeń wykonywanych na podstawie kalendarza. Należy do nich np. szybkie ustalenie, w jakim dniu tygodnia wypadnie data z odległej przyszłości lub szybkie wyliczenie, ile dni przeżyła osoba na podstawie jej daty urodzenia (zawsze z uwzględnieniem lat przestępnych).

Spotyka się też umiejętności językowe, zdolności związane z rozpoznawaniem obrazów, dźwięków i zapachów, wyjątkową sprawność fizyczną oraz łatwość nabywania wiedzy w jednej, wąskiej dziedzinie.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) autyzm występuje u **1 na 100 dzieci**, co oznacza, że w naszym kraju żyje **400 tysięcy** osób z autyzmem.

To, jak jedno spore miasto

Autyzm towarzyszy osobie przez całe życie, jednak dzięki odpowiedniej opiece i właściwie dobranej terapii można w znaczącym stopniu poprawić jej funkcjonowanie.

Im wcześniejsza diagnoza i idąca za nią indywidualna terapia, tym większa szansa na poprawienie jakości życia osób z autyzmem i ich rodzin.

„Dzieci z autyzmem czasami nie rozumieją swoich odczuć i nie wiedzą jak sobie z nimi poradzić. Bardzo często pojawiają się wtedy zachowania autoagresywne, które służą rozładowaniu negatywnych emocji.

Tak było w przypadku Zosi, która trafiła do Fundacji JiM (Fundacja „Jaś i Małgosia” w Łodzi) w wieku 4 lat.

Dziewczynka ma nadwrażliwością zmysłów – jaskrawe światło w sklepie czy głośne dźwięki w tramwaju wywołują w niej lęk. Jeszcze rok temu dziewczynka bała się wychodzić z domu, a w trudnych sytuacjach krzyczała, płakała i drapała się aż do krwi. Jej rodzice bardzo się o nią bali i nie wiedzieli jak mogą jej pomóc. Teraz, dzięki terapii, Zosia już wie jak opanować swoją nadwrażliwością i rozładować emocje w bezpieczny dla siebie sposób. Terapia pomogła całej jej rodzinie, która może funkcjonować bez obaw, że dziewczynka wpadnie w panikę i zrobi sobie krzywdę. Zosia chętnie wychodzi z domu, często spaceruje z rodzicami, a wizyta w sklepie czy podróż tramwajem nie jest już dla niej problemem”.

... nastolatek z autyzmem, uczeń szkoły ponadpodstawowej, zapytany o to, co chciałby przekazać swoim rówieśnikom, napisał:
„Chciałbym, żeby zwracali się do mnie po imieniu”

Jak postępować z dzieckiem autystycznym w szkole?

- Każde zajęcia powinny przebiegać wg stałego schematu.
- Polecenia są formułowane jasno, zwięźle, konkretnie.
- Należy unikać obszernego omawiania – podać, co jest ważne, a co mniej.
- Podawać jak najwięcej informacji pisemnych.

Jak postępować z dzieckiem autystycznym w szkole?

- Udzielać pomocy przy odpowiedziach.
- Używać rozpoznawalnych i zrozumiałych gestów w celu przerwania echolalii lub zachowań stereotypowych.
- Umożliwiać dziecku odpoczynek w kąciek wyciszenia w przypadku manifestowanego zmęczenia, niechęci do pracy.
- W przypadku niewłaściwych reakcji udzielić wskazania co ma zrobić.

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

M. Włoczyk – psycholog

B. Zieleniak - pedagog